

Hallituksen esitys eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

HE 111/ 2025 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 11.11.2025

Yhteenveto

Fimean näkemyksen mukaan ehdotetut muutokset eivät tue hallitusohjelman tavoitetta rationaalisen lääkehoidon varmistamisesta ja vaarantavat kansalaisten tasavertaisuuden apteekkipalveluiden saavutettavuudessa.

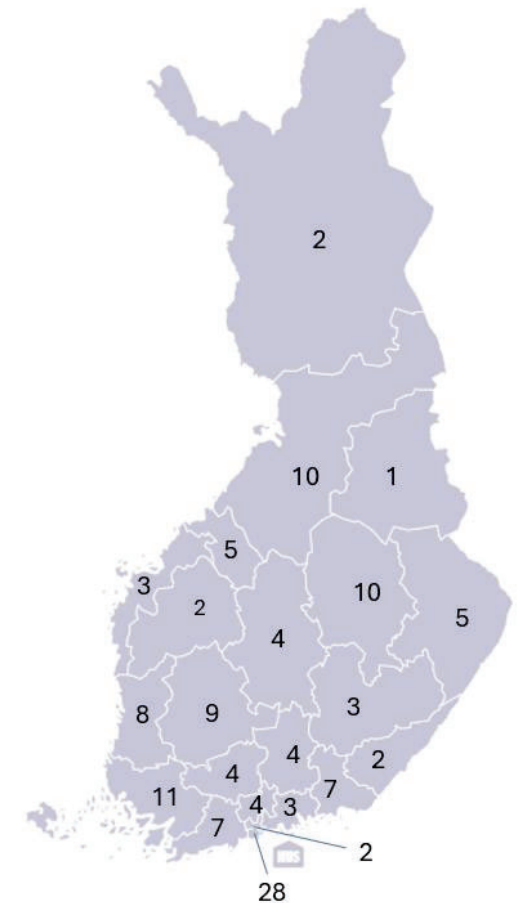
Vaikutukset rationaalisen lääkehoidon toteutumiseen

- **Fimea ei lääketurvallisuusviranomaisena kannata lääkkeiden myyntiä apteekkien ulkopuolella.**
- Apteekkien ulkopuolisen myynnin hyödyt vähäiset: Ehdotetun valikoiman lääkkeistä yksikään ei ole sellainen, että sen nopea saavutettavuus vuorokaudenajasta riippumatta olisi hoidollisesti merkityksellistä.
- Väärä viesti: Mielikuva, että itsehoitolääkkeet olisivat kulutushyödykkeitä, joiden valinnassa ja oikeassa käytössä lääkeneuvonta olisi tarpeetonta.
- Ristiriita muihin tavoitteisiin: Ristiriita Kanta-lääkityslistan tavoitteiden kanssa, koska uusissa myyntipaikoissa ei olisi pääsyä lääkitystietoihin.

Vaikutukset apteekkipalveluiden saavutettavuuteen

- Muutoksen myötä laskennallisesti
 - tappiollisia apteekkeja olisi 45 apteekkia
 - alle 100 000 euron tuloksen apteekkeja olisi 89.*
- **Näistä kriittisiä reseptilääkkeiden ja apteekkipalveluiden saavutettavuuden näkökulmasta olisi 33.**
- Riski maankattavan apteekkiverkoston supistumisesta.
- Kansalaisten yhdenvertaisuus apteekkipalveluihin vaarantuu.

*Laskelmat perustuvat vuosien 2023–2024 apteekkien taloustietojen keskiarvoihin. Kartassa esitetty näiden apteekkien sijoittuminen hyvinvointialueittain.

Vaikutukset huoltovarmuuteen

- Lailla turvattu lääkkeiden alueellinen huoltovarmuus voi heikentyä, jos apteekki joutuu lopettamaan toimintansa.
- Huoltovarmuus heikkenisi erityisesti, jos kyseessä olisi paikkakunnan ainoa apteekki ja välimatka seuraavaan lähimpään apteekkiin olisi pitkä.
- **Asiakkaiden asiointimatka apteekkiin voisi pidentyä jopa kymmenillä kilometreillä. Tämä vaikuttaa suoraan kansalaisten mahdollisuuteen hankkia reseptilääkkeitä, hoitosuositusten mukaista itsehoitolääkitystä ja näihin liittyvää neuvontaa.**

Apteekkien toiminnan sopeuttaminen haastavaa

- **Apteekkien mahdollisuudet sopeuttaa toimintaansa ovat rajalliset**, sillä laissa säädellään vahvasti toiminnan minimitasoa eli
 - lääkkeiden hinnoittelua
 - lääkevaraston kokoa
 - apteekin henkilökunnan määrää ja osaamista
 - apteekin aukioloaikoja
 - apteekin sijaintia.

Viranomaisella on vain rajalliset keinot reagoida alueellisiin apteekkipalveluiden muutostarpeisiin

- Ehto sivuapteekin ylläpitämiseen voidaan liittää varsinaiseen apteekkilupaan vain silloin, kun apteekkilupa on avoinna, mutta ei enää myöhemmin.
- Jos Fimea joutuu muuttamaan kannattamattoman apteekin sivuapteekiksi, **Fimealla ei ole nykyisessä tai ehdotetussa lainsäädännössä valtuuksia määrätä sitä ehdoksi voimassa olevaan apteekkilupaan**, vaan se on kuulutetaan haettavaksi oikeutena.
- Uusi ehdotettu apteekkiveromalli ei kuitenkaan kannusta apteekkareita hakemaan ja ylläpitämään oikeutena olevia sivuapteekkeja.